

Ons pedagogisch handelen kinderdagverblijf en peutergroep Ondersteboven

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie.

Januari 2019

We bieden VVE

Om ervoor te zorgen dat we spelenderwijs de ontwikkeling van uw kind zo goed mogelijk stimuleren, bieden we op onze locatie Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Hiervoor maken we gebruik van het VVE-programma Uk & Puk waarin verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Telkens staat een ander thema dat de kinderen aanspreekt centraal. Ieder thema wordt uitgewerkt in uitdagende, speelse activiteiten waarin aan verschillende ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt. De doelen liggen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuigelijke ontwikkeling en rekenprikkels om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren.

We stimuleren de spraak-taalontwikkeling door te verwoorden wat de kinderen doen en ervaren en door kinderen te stimuleren om zelf woorden te gebruiken. De vragen die we kinderen stellen sluiten aan bij het niveau van het kind. Kinderen die nog niet goed kunnen praten, stellen we eenvoudige vragen zoals "Waar is Puk? Wijs eens aan?", de meer taalvaardige peuters krijgen moeilijkere vragen zoals "Wat ga je doen?", "Zijn deze hetzelfde?", "Wat gebeurde er?" Kinderen krijgen de tijd om te reageren. Ook het samen zingen van liedjes en voorlezen horen bij ons rijke taalaanbod.

Bij iedere activiteit worden in principe doelwoorden aangeboden. We passen ons hierbij aan aan het niveau van het kind. Baby's en kinderen die nog weinig Nederlands spreken, leren eerst de woorden die naar voorwerpen, personen of handelingen verwijzen die belangrijk voor hen zijn. Hoe ouder het kind, hoe meer de doelwoorden verwijzen naar de buitenwereld en hoe abstracter ze kunnen zijn.

We bieden de woorden aan in een betekenisvolle context: woorden krijgen voor een kind pas betekenis door de concrete voorwerpen die worden gebruikt en de activiteit die wordt gedaan. Een echte appel levert een kind veel meer informatie op dan een foto van een appel. Tijdens een thema worden doelwoorden vaak herhaald en geoefend.

De sociaal-emotionele ontwikkeling betreft het leren omgaan met jezelf en met anderen. Op het kinderdagverblijf of peutergroep ligt de basis hiervoor in de relatie tussen het kind en pedagogisch medewerker. Als een kind ervaart dat hij kan rekenen op haar steun en zich veilig voelt, durft hij zichzelf en anderen te leren kennen. Daarnaast begeleiden we kinderen in het omgaan met anderen. We geven het goede voorbeeld en helpen kinderen om rekening te houden met elkaar. Zie ook de uitgangspunten 'We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte' en 'We bevorderen positieve contacten tussen kinderen'.

De sensomotorische ontwikkeling gaat over de ontwikkeling van de zintuigen en de motoriek. Door te doen en tegelijk waar te nemen, leert de kind de wereld om zich heen kennen. We bieden activiteiten aan die een beroep doen op het zien, horen, tasten, proeven en ruiken. Ook grofmotorisch spel is onderdeel van ons dagelijkse aanbod. Zo gaan we iedere dag naar buiten. Hiernaast heeft ieder thema een beweegactiviteit, gericht op het strekken van de spieren en het oefenen van de hoofd- en rompbalans (baby's) en op het oefenen van de grote motoriek en lichaamsbalans (dreumesen en peuters). Ook de fijne motoriek (de arm-hand functie zoals reiken, grijpen, loslaten en manipuleren) komt in ons aanbod volop aan de orde.

We besteden ook aandacht aan rekenprikkels. Het gaat er hierbij om dat kinderen

ervaringen opdoen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling, zoals meten (passen de schoenen? Past het dikke boek in de kleine tas?) en het benoemen van eigenschappen zoals groot en klein, zwaar en licht, vol en leeg. Ook ruimtelijke oriëntatie hoort tot rekenprikkelers. Ruimtelijke oriëntatie begint bij het lichaamsbesef van het kind. Dit komt bijvoorbeeld aan bod tijdens de verzorging van de kinderen of bij het aan- en uitdoen van de jas. Daarnaast verkennen we met de kinderen de groepsruimte. We praten met de kinderen over waar de spullen staan (in de kast of op de kast) of waar ze terecht komen (in of naast de prullenbak). Ten derde maken de kinderen bij ons kennis met tellen.

Bij de activiteiten die bij het VVE-programma horen, speelt de interactie tussen pedagogisch medewerker en kind en tussen de kinderen onderling een grote rol. Kinderen en pedagogisch medewerker hebben beide een actieve inbreng bij de activiteiten. Door prikkelende vragen te stellen in een uitdagende omgeving en hierbij steeds in te spelen op de inbreng van de kinderen en aan te sluiten bij hun niveau en interesse, brengen we de kinderen steeds een stapje verder in hun ontwikkeling. Kinderen kunnen ook elkaar prikkelen in hun ontwikkeling. Daarom geven we kinderen ook tijdens de activiteiten de ruimte om op elkaar te reageren en met elkaar samen te spelen.

De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen, zodat we de activiteit kunnen aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en kunnen inspelen op hun reacties. Bovendien hebben kinderen in een kleine groep meer gelegenheid om zich te uiten en meer onderling contact. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, doen we een activiteit herhaaldelijk, met telkens een ander groepje kinderen. Een activiteit duurt zo lang als de kinderen het leuk vinden om te doen.

De doelen waaraan gewerkt wordt bij een activiteit hangen ook af van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind. Bij de jongere kinderen ligt de nadruk op het doen en ervaren, bij de oudere kinderen en kinderen die al meer taal begrijpen en kunnen praten, worden de activiteiten al wat taliger aangeboden.

Ook buiten de activiteiten om wordt er gewerkt met het thema en de doelen die daarbij horen. De groepsruimte is overzichtelijk ingericht in hoeken, waardoor kinderen ongestoord alleen of in kleine groepjes kunnen spelen. Bij de inrichting gebruiken we aantrekkelijke materialen die bij het thema horen. Hierdoor komen kinderen tijdens hun spel op een vanzelfsprekende manier met het thema in aanraking. Pedagogisch medewerkers begeleiden het spel van de kinderen en bieden bewust bepaalde materialen aan, waardoor ze ook tijdens vrij spel gericht aan de doelen werken.

Om de ontwikkeling te stimuleren, creëren en grijpen we kansen. Bij kansen creëren bieden we doelbewust een activiteit aan eveneens passen we de inrichting van het lokaal aan om kansen te creëren. Bij kansen grijpen, maken we van een gewone, dagelijkse situaties een leersituatie. Hoe jonger een kind, hoe meer het leren in het hier-en-nu plaatsvindt. Het woord 'regen' krijgt pas betekenis als het buiten regent en als het kind de regen kan zien, voelen en horen. Om inhoud en betekenis te geven aan de activiteiten en te werken aan de ontwikkelingsdoelen die bij ieder thema zijn opgesteld, benutten we zoveel mogelijk de dagelijkse situaties. Hoe jonger het kind of hoe lager het ontwikkelingsniveau van een kind, hoe dichter de pedagogisch medewerker bij de concrete situatie blijft. Thematisch werken met baby's, dreumesen of kinderen met een laag ontwikkelingsniveau betekent vooral inspelen op situaties dicht bij het thema, kansen grijpen dus. Hoe verder de kinderen in hun ontwikkeling zijn, hoe meer we de activiteit kunnen uitbreiden naar talig spel, waarbij fantasie en voorstellingsvermogen een grotere rol

gaan spelen. Dan kunnen we met behulp van taal en spel een situatie creëren die kinderen herkennen en die voor hen betekenis heeft.

Voorbeelden

- Voorbeelden van thema's: Wat heb jij aan vandaag (over kleding), Eet smakelijk (over eten), Oef wat warm (over warm en koud). Reuzen en kabouters (over groot en klein), Hatsjoe (over ziek zijn), Later als ik groot ben (beroepen).
- Voorbeeld van een activiteit met verschillende ontwikkelingsdoelen: Het thema Wat heb jij aan vandaag bevat een activiteit waarbij de kinderen, voordat ze naar buiten gaan, hun schoenen bij elkaar zoeken (één, twee schoenen; rekenprikkel), en aantrekken (motorische ontwikkeling). De baby's kijken naar de schoenen, dreumesen herkennen hun eigen schoenen en proberen deze met hulp aan te trekken, en de peuters doen dat zoveel mogelijk zelf en helpen elkaar daarbij (sociaal-emotionele ontwikkeling). Daarna lopen, springen en stampen de kinderen op hun schoenen (motorische ontwikkeling). Tijdens de activiteiten vertellen de dreumesen en peuters wat ze gedaan hebben (taalontwikkeling), waardoor ze spelenderwijs een aantal woorden leren kennen.
- Voorbeeld differentiëren tussen leeftijden en niveaus: In het thema Dit ben ik! (over het lichaam, het gezicht en de zintuigen) kijken de kinderen om de beurt in de spiegel. Wat zien ze? De baby's kijken naar hun spiegelbeeld terwijl de pedagogisch medewerker verwoordt wat ze zien, de dreumesen kunnen aanwijzen wat ze zien. De oudere en meer taalvaardige peuters kunnen met behulp van de pedagogisch medewerker zelf vertellen wat ze in de spiegel zien.
- Onze groepsruimte(s) hebben we ingericht met de volgende hoeken: huishoek (bij het thema eten werd dit een restaurant), bouwhoek (ook ingericht met auto's en garages) en materialen van het thema die aansluiten bij het programma (bijvoorbeeld grote en kleine blokken bij reuzen en kabouters), themahoek (afhankelijk van het thema is dit een slaapkamer voor Sinterklaas, een paddenstoel waar het kind onder kan kruipen, een tentje voor de vakantie of de dokterskamer van Puk), leeshoek waarbij de boeken aansluiten bij het thema en in de hal kan het kind lekker klimmen en slingeren in de grote bus (motoriek) en kan het kind met het activitycenter aan de muur klein motorische vaardigheden oefenen. In onze gang kunnen de kinderen met de blokken bouwen en het wordt altijd ingericht met het thema (bijvoorbeeld voetstappen op de grond –groot en klein- bij het thema reuzen en kabouters, of paraplu's bij het thema regen.
- Puk doet mee aan alle activiteiten. Dit helpt kinderen om los te komen, het is immers minder spannend om tegen een pop te praten dan tegen een volwassene.
- Voorbeeld aanpassen van de inrichting aan het thema: Bij het thema Hatsjoe! (over ziek zijn, voor elkaar zorgen, naar de dokter gaan en weer gezond worden) mogen kinderen spelen met dokterspulletjes zoals pleisters, verband, lege pillendoosjes, een wit schort etc. Door bij het thema Knuffels (over zachte materialen en het slaapritueel) veel zachte dingen in de groepsruimte te leggen, leren de kinderen de betekenis van het woord 'zacht' te begrijpen door aan de materialen te voelen, ermee te spelen en ze te benoemen.
- Voorbeeld kansen grijpen: De concrete situatie (bijvoorbeeld het regent buiten) is het vertrekpunt waaraan de pedagogisch medewerker een speelse activiteit toevoegt als het kind daaraan toe is (bijvoorbeeld het nadoen van het geluid van de vallende geluidsdruppels).
- Materialen worden bewust ingezet om de diverse ontwikkelingsgebieden te stimuleren:
- Om de motorische ontwikkeling te stimuleren gebruiken we bijvoorbeeld puzzels, speelzand en klei (fijne motoriek) en blokken, stapstenen, Bilibo's en de klimbus (grote motoriek)

- Om de rekenvaardigheden van de kinderen te stimuleren gebruiken we puzzels, materialen met tegenstellingen (groot en klein, zwaar en licht), blokken voor ruimtelijk inzicht en tellen en we tellen bijvoorbeeld met materialen in de kring (steentjes, takken).
- Om de taalvaardigheden van het kind te stimuleren gebruiken we Puk om tegen te praten, boeken (wat zie je, wat gaat er gebeuren, voorlezen), materialen om de kernwoorden van het thema terug te laten komen en te stimuleren (dit is afhankelijk van het thema, bijvoorbeeld paraplu's bij Regen, paddenstoel bij reuzen en kabouters of een ziekenhuispakje bij het thema Hatsjoe).
- Ten slotte hebben we ook materialen afgestemd op de sociaal-emotionele ontwikkeling zo kunnen ze oefenen met Puk (hoe gaat het met jou, hoe heet jouw buurvrouw, situaties uitspelen –zoals boos en verdrietig), de huishoek met materialen van de keuken en thuis om situaties na te spelen, maar ook een aantal autootjes en fietsen die ze samen kunnen delen (door er bijvoorbeeld minder neer te zetten dan het aantal aanwezige kinderen), maar ook een spel als memory waarbij het kind leert op zijn/haar beurt te wachten.

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- 's Morgens bij binnenkomst begroeten we ieder kind. We hebben oog voor veranderingen en/of bijzonderheden. Bijvoorbeeld: "Ben je naar de kapper geweest?" "Heb je nieuwe schoenen?" Is er een geboorte van een broertje/zusje? We benoemen het en geven complimentjes.
- Bij het weggaan van papa/mama nemen we het kind over en gaan bij de deur of raam zwaaien om zo afscheid te nemen. We vertellen het kind dat papa/mama weggaat en aan het einde van de dag terug komt om hem/haar op te halen.
- Bij het verschonen van een kind, proberen we met onze aandacht bij het kind te zijn. We kijken naar het kind en praten ermee. We kijken naar waar de aandacht van het kind naar uitgaat, welke emoties het laat zien. We proberen te verwoorden wat het kind ervaart (dat aankleedkussen is koud hè!). Je kunt aan het lichaam en gezichtje van het kind zien dat het veel te vertellen heeft. Omdat je op het 'verhaal' van het kind reageert, reageert hij / zij weer op jou en zo krijg je een mooi gesprek. We passen ons aan het tempo van het kind aan. Als we tijd hebben en het kind het leuk vindt, doen we ook nog een kort spelletje zoals zachtjes kriebelen, blazen. Kinderen genieten van deze één op één aandacht.
- Een kind wat oefent met zindelijk worden daar horen ook ongelukjes bij. We vertellen een kind dat dat niet erg is dat zijn broek nat is geworden. Dat kan gebeuren.
- We noemen de namen van alle kinderen tijdens een liedje ('Goedemorgen'), ook de kinderen die in de box of in bed liggen. Zo maken we duidelijk dat elk kind gezien is en welkom is.
- Als ouders en hun kind voor het eerst kennismaken met het kindercentrum zijn we ons bewust dat dit voor hen beiden een spannende gebeurtenis is. Door de tijd te nemen en ruimte te geven voor hun gevoelens, proberen we ouders onze betrokkenheid te tonen.
- Baby's worden zoveel mogelijk door de vaste pedagogisch medewerkers verzorgd.
- We proberen, voor zover dat binnen de groep mogelijk is, ruimte te geven aan alle vormen van emoties. We vinden het belangrijk dat het kind zichzelf kan zijn. Het mag huilen, verdrietig of boos zijn. Wij benoemen voor het kind wat we zien. Bijvoorbeeld; "ik zie dat je verdrietig bent of boos bent. Hoe kunnen we het oplossen dat je niet meer boos of verdrietig bent?" Vaak helpt het om het kind op schoot te nemen en te troosten. Daarnaast is er volop ruimte voor samen te stoeien, knuffelen, een aai over de bol en samen grapjes maken.
- Het voorlezen is een moment van rust en nodigt uit om gezellig en knus bij elkaar te zitten.

Peuterplusgroep Torteltuïn

Bij de Torteltuïn, Zaza en de Stampertjes werken wij met de VVE methode Uk & Puk.

- Tijdens tafelmomenten vragen we aan ieder kind welk liedje ze willen zingen. Sommige kinderen vinden dat erg spannend. We helpen een kind door mee te denken, zelf een

aantal liedjes te bedenken waaruit ze kunnen kiezen en ook andere kinderen helpen mee liedjes te bedenken. Je merkt dat het voor een kind de volgende keer al gemakkelijker is om zelf een liedje te kiezen.

- Kinderen vinden het soms spannend om naar een andere, voor hen niet vertrouwde/ onbekende, ruimte te gaan. Wij begeleiden ze hierin. Bijvoorbeeld: in de speelruimte van de buitenschoolse opvang komt een medewerker van de bibliotheek een boek voorlezen. Sommige kinderen gaan meteen mee. Andere kinderen vinden het erg spannend om hun vertrouwde groepsruimte te verlaten. We leggen de kinderen uit wat we gaan doen en dat we ook weer terugkomen in de eigen ruimte. Hierdoor is het voor de kinderen duidelijk wat er gaat gebeuren. Ze weten wat ze kunnen verwachten. Ook kinderen helpen elkaar door er met elkaar over te praten. Dit geeft een gevoel van veiligheid en kinderen voelen zich betrokken bij de situatie.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

Bij de Torteltuyn, Zaza en de Stampertjes werken wij met de VVE methode Uk & Puk.

- Bij binnenkomst begroeten we elk kind en maken een praatje met hem/haar.
- We geven op allerlei manieren een complimentjes en betrekken ouders hierbij. We zeggen bijvoorbeeld; “Dat heb je goed gedaan! (duim omhoog). Ik vond het gezellig vanmorgen/vanmiddag met je.” Of we geven van een aai over de bol.
- Tijdens de kring worden alle kinderen individueel begroet.
- We werken dagelijks in kleine groepjes, zodat de kinderen zichzelf makkelijker kunnen laten zien en pm de kinderen op hun eigen niveau kunnen uitdagen net weer een stapje verder te gaan.
- Om kinderen goed te kunnen volgen in hun ontwikkeling werken we met KIJK!. Dit is een observatie- en registratiesysteem dat de groei van kinderen op diverse ontwikkelingsgebieden in beeld brengt.

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huult of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spel materiaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- Als een kind niet graag op de gang speelt omdat hij het daar druk vindt, ondersteunen we het kind door samen met hem op de gang met bijvoorbeeld de blokken te spelen. We benoemen wat we zien en wat er allemaal gebeurt. We forceren dit niet en als het terug wil naar de eigen groep, dan mag dat.
- We proberen in te schatten wat de kinderen nodig hebben. Als de groep druk is, geven we hen de mogelijkheid om hun energie kwijt te kunnen door bijvoorbeeld even lekker te rennen en te spelen op de gang of buiten. Of we bieden juist even een momentje om tot rust te komen door met ze aan tafel te gaan of op de bank te zitten met een spelletje, boekje of puzzel.
- De tafelmomenten: fruit eten, lunch en sap drinken bieden de gelegenheid voor gesprekje met kinderen. De wat stillere kinderen worden dan bewust bij de gesprekjes betrokken door vragen te stellen. Kinderen leren hierdoor ook naar elkaar te luisteren en op hun beurt te wachten.
- Door goed naar een kind te kijken leren we een kind kennen. We geven woorden aan dat wat het kind non verbaal laat zien. Bijvoorbeeld: "Jij vindt die knuffel lekker zacht, hé?", "Ik zie dat je het niet leuk vindt, klopt dat?"

Peuterplusgroep Torteltuif

- s' Morgens aan tafel, voordat we fruit gaan eten, steken de kinderen hun vinger op als ze iets willen vertellen. Spelenderwijs leren kinderen om naar elkaar te luisteren en te wachten. Kinderen die het spannend vinden om iets te vertellen, krijgen ook de kans om iets te zeggen. Kinderen vertellen bijvoorbeeld wat ze het weekend hebben gedaan. Maar ze vertellen bijvoorbeeld ook over iets dat erg leuk was of wat een paar maanden geleden gebeurd is. We gaan in op de verhalen die verteld worden en nodigen kinderen uit om op elkaars belevenissen te reageren.
- Kinderen willen graag meehelpen met het klaarzetten van het fruit. Om de beurt mag iemand meehelpen met het klaarzetten (snijden) van het fruit en het klaarmaken van de limonade. De kinderen voelen zich groot en er is ruimte voor individueel contact.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- Als kinderen in de kring, tijdens het spel of de activiteit iets aangeven, spelen we daar op in en wordt zo nodig de planning aangepast. Bijvoorbeeld; het thema 'herfst' staat centraal en we hebben het met de kinderen over de blaadjes die van de bomen vallen. Tussendoor vertelt een kind dat ze nieuwe schoenen heeft. We haken hier op in door te vragen; "Mag je met je nieuwe schoenen in de plassen springen? En met welke wel? Laat eens zien hoe je in de plassen springt?"
- Er zijn kinderen die het spelen op de gang soms onoverzichtelijk en druk vinden. Deze kinderen mogen op de groep een boek gaan lezen en/of een puzzel maken.

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- Wij stimuleren de grotere kinderen om zichzelf aan en uit te kleden. Voor het slapen gaan of rusten krijgen alle kinderen een mandje. Ze mogen zich dan zelf uitkleden en hun spullen in het mandje doen. We laten ze zelf ontdekken hoe ze dit het beste kunnen doen. Een kind trekt tijdens het aankleden bijvoorbeeld eerst de schoenen aan voordat het de broek aan heeft gedaan. Ze merkt als snel dat dit niet handig is. We bieden hulp waar nodig. We stimuleren de kinderen elkaar helpen. We geven de kinderen hierbij positieve feedback en complimenten.
- We stimuleren kinderen zelf oplossingen te bedenken voor ‘problemen’ zoals: hoe krijg ik die bal door dat gaatje? Waar hoort dit puzzelstukje? Ik wil met die auto spelen! Hoe kom ik bij die plank? In plaats van het probleem op te lossen, stimuleren we het kind een eigen oplossing te zoeken. Als het nodig is helpen we hierbij. Een mogelijke reactie van ons zou kunnen zijn: “Lukt het niet? Tja, wat nu? Kun je het misschien ook op een andere manier doen?”

Peuterplusgroep Torteltuin

- De kinderen die dat willen, mogen zelf hun boterham smeren. De ‘oudere’ kinderen (driejarigen) mogen ook zelf hun melk/sap inschenken. Als ze iets zelf gedaan hebben dan voelen ze zich groot en zijn trots. Soms gaat het wel eens mis, maar met veel oefenen gaat het steeds beter.
- We proberen kinderen dingen zelf op te laten lossen of elkaar te helpen. Vaak is de eerste reactie “Kan ik niet”. Met een positieve aanmoediging zoals; “Probeer het maar een keer en als het niet lukt dan helpen we”, lukt het vaak toch en is het kind trots en blij dat het gelukt is.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- Als er een conflictsituatie tussen twee kinderen is, laten we dit eerst even gebeuren. We blijven in de buurt en bekijken of ze zelf een oplossing vinden. Lukt dit niet dan ondersteunen we hen door te vragen hoe ze het zelf zouden op kunnen lossen. We doen ze een suggestie aan de hand door een voorbeeld te noemen. We leren kinderen zelf oplossingen te bedenken voor ‘problemen’ zoals: Hoe krijg ik die bal door dat gaatje? Waar hoort dit puzzelstukje? Ik wil met de boerderij spelen! Hoe kom ik bij die plank? In plaats van het probleem op te lossen, stimuleren we het kind een eigen oplossing te zoeken. Indien nodig, helpen we hierbij
- Bij een creatieve activiteit zijn kinderen vrij in het bedenken hoe ze iets gaan maken. Bijvoorbeeld; een sneeuwpop hoeft er helemaal niet als een sneeuwpop uit te zien. Het kind krijgt de ruimte om zijn eigen creatie te maken.

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- De leeftijdsopbouw van onze groep wisselt regelmatig. We passen de ruimte hierop aan. Hebben we veel baby's, dan wordt de babyhoek gebruikt voor de baby's. Zijn er niet zoveel baby's, dan gebruiken we die hoek vaak voor de grotere kinderen. De ene keer zetten we er duplo in, de andere keer auto's of de hoek wordt omgebouwd tot poppenhoek.
- Regelmatig bieden we kinderen activiteiten buiten het kinderdagverblijf aan. Dit kunnen verschillende activiteiten zijn: spelen op het schoolplein of een boodschap doen in de supermarkt. Soms gaan we op het grote veld/speeltuin in het park spelen. Kinderen vinden het heerlijk om hier te rennen.
- Bij het opvouwen van de was mogen kinderen helpen. Ze voelen zich groot en zijn trots op zichzelf. Vaak ontstaan er ook gesprekjes over thuis en vertellen ze dat ze thuis ook meehelpen.
- Regelmatig ruilen we van speelgoed met een andere groep. Het nieuwe materiaal kan dan weer voor een nieuwe uitdaging en speelplezier zorgen.
- Een speelmaatje van dezelfde leeftijd van een andere groep zorgt ook voor een nieuwe ervaring zowel op sociaal gebied als vernieuwing en verdieping van het samenspelen.
- Op de begane grond in de gang is een leeshoek gecreëerd. Het vloerkleed en kussens zorgt voor een plekje waar met kinderen een boekje gelezen kan worden of waar kinderen zelf een boekje kunnen 'lezen'. De boekenkast is toegankelijk voor kinderen zodat ze zelf een boekje kunnen pakken.

Peuterplusgroep Torteltuin

- We werken met thema's en we vragen wat de kinderen zelf weten over een bepaald thema. Bijvoorbeeld bij het thema 'mijn lichaam'. We vragen wat een lichaam is en wat kan je met je lichaam? Kinderen antwoorden bijvoorbeeld 'handen'. Daar kun je mee zwaaien, eten, dingen vastpakken enzovoorts.
- Als activiteit mogen de kinderen hun eigen hand verven. We laten kinderen ervaren en benoemen wat we zien en voelen. "Hoe voelt het?" "Voelt het koud of warm?" "Kriebelt de kwast?" We drukken de geverfde hand op papier. "Hoe voelt dit? Voelt het ruw of stroef?" Daarna voelen we op het raam. Dat voelt koud en glad.
- Daarna zijn de voeten aan de beurt en wordt dezelfde ervaringen opgedaan. We mogen ook voelen bij elkaar. Naast de ervaring van warm/koud, kriebelen, ruw en stroef leren kinderen ook de eigen grenzen aan te geven door 'stop' te zeggen als het niet meer leuk is.
- Kinderen komen zelf met ideeën of gesprekstof. tijdens het schillen van fruit en groente. We vragen waar de groentes en het fruit vandaan komen en hoe ze groeien. Kinderen zijn er nieuwsgierig naar en geven zelf aan dat ze willen zien hoe iets groeit. We proberen zo veel mogelijk om ideeën van kinderen uit te voeren en gaan zaadjes planten in potjes. We kijken wat er wel en wat er niet gaat groeien.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- We werken met thema's. Denk aan 'ziek zijn', 'je eigen lijf' (wassen / aankleden etc.), 'boodschappen doen', 'telefoneren', 'jong en oud' etc. We trekken per thema vier tot zes weken uit. Bij het uitwerken van de thema's proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij de beleving en ervaring van de kinderen. We proberen uit te gaan van wat dit begrip betekent voor de kinderen. De activiteiten die worden aangeboden, materialen die in deze periode gebruikt worden en de inrichting van (sommige) hoeken hangen zoveel mogelijk samen met dit thema. Dit geeft een grotere samenhang in het aanbod en de mogelijkheid om dieper op een thema in te gaan. Kinderen kunnen meer ervaringen opdoen en er zijn meer ontdek-mogelijkheden om de woordenschat van kinderen uit te breiden. Voor het hele jaar wordt er een opzet gemaakt van thema's die gedurende dat jaar aan de orde komen.

We doen iedere dag een activiteit die bij het thema hoort. De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen. Vaak van ongeveer dezelfde leeftijd of taakvaardigheid. Zo kunnen we beter aansluiten bij hun niveau en de ontwikkelingsdoelen van de kinderen. We kunnen ook beter inspelen op wat kinderen zelf inbrengen en is de kans groter dat kinderen actief deelnemen aan het spel. Hierdoor zijn de kinderen meer betrokken en steken ze er meer van op.

- Bij de inrichting van de groep houden we rekening met de verschillende ontwikkelingsgebieden en zijn we er alert op dat we spelmateriaal en activiteiten op verschillende niveaus aanbieden.
- Niet alleen tijdens de activiteiten, maar ook tussendoor besteden we aandacht aan de doelwoorden van het thema. Bijvoorbeeld tijdens de kring, het fruit eten en het buitenspelen.
- De activiteiten die worden aangeboden, materialen die in deze periode gebruikt worden en de inrichting van de hoeken hangen zoveel mogelijk samen met dit thema. Dit geeft een grotere samenhang in het aanbod en de mogelijkheid dieper op een thema in te gaan. Kinderen doen hierdoor meer ervaringen op en er zijn meer ontdekmogelijkheden.

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- We hebben een vaste dagindeling. Zo weet een kind wat er gaat gebeuren en wat het kan verwachten. We kondigen aan wat we gaan doen. Bijvoorbeeld; “We gaan nu opruimen, omdat we zo fruit gaan eten”. Of; “We gaan de handen en de gezichten wassen. Daarna gaan we naar de wc en dan kunnen we lekker naar buiten”. Door met pictogrammen te werken, wordt de dagindeling visueel nog ondersteund en weten ze wanneer er wat gaat gebeuren.
- Ieder kind heeft een eigen bedje, kapstok en bakje voor de eigen spullen zoals een knuffel en speen.
- We sluiten de dag langzaam af door om vijf uur nog even met de kinderen aan tafel te gaan om een appel te eten. Er is dan ook nog de mogelijkheid tot het (voor)lezen van een boekje, een spelletje te doen of het gezamenlijk liedjes zingen.
- Als we buiten gaan spelen doen de kinderen één voor één hun jas aan. Kinderen die het nog niet zelf kunnen helpen wij of kinderen helpen elkaar. Als iedereen de jas aan heeft, pakken we het lint met ringen. Ieder kind pakt een ring vast en zo lopen we gezamenlijk naar buiten.
- De inrichting van de groepsruimte veranderen we zo weinig mogelijk. Het is voor kinderen belangrijk dat deze herkenbaar is en blijft.
- De foto's en plaatjes op speelgoedbakken zorgen ervoor dat kinderen weten waar ze wat in op kunnen bergen.
- Vanaf ongeveer twee jaar krijgen kinderen een mandje waar ze hun eigen kleding in kunnen leggen als ze gaan slapen.

Peuterplusgroep Torteltuif

- We werken met pictogrammen die de structuur van de dag aangeven (brengen, fruit eten, verschonen/ naar de wc, spelen, slapen, weer naar huis). Door het gebruik van de pictogrammen weten de kinderen wanneer wat gaat gebeuren.
- We werken zoveel mogelijk met dezelfde medewerkers. Als er een flexkracht komt, vertellen we dat aan de kinderen.
- Bij de Torteltuif komen kinderen van verschillende stamgroepen. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk dezelfde kinderen op dezelfde dag komen. Dus op maandag komen dezelfde kinderen als de week daarvoor op maandag.
- Kinderen leren andere leeftijdsgenootjes van een andere groep kennen. In het begin is dat vaak spannend. Maar als een kind vaker is geweest, gaan ze elkaar (her)kennen en spelen de kinderen van de verschillende groepen met elkaar. Ze ontdekken samen andere en nieuwe dingen en er ontstaan nieuwe vriendschappen.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- We werken met een vaste indeling van de dag: verschillende onderdelen gebeuren in een vaste volgorde, zodat kinderen weten wat er gaat gebeuren.
We werken met pictogrammen die de structuur van de dag aangeven (brengen, fruit eten, verschoenen/ naar de wc, spelen, weer naar huis). Door het gebruik van de pictogrammen weten de kinderen wanneer wat gaat gebeuren.
- Kinderen worden zoveel mogelijk in vaste combinaties van dagdelen geplaatst. Hierdoor is het voor kinderen en pedagogisch medewerkers mogelijk om een band op te bouwen. En ontstaan er ook vriendschappen tussen kinderen. Daarnaast is het voor de pedagogisch medewerker mogelijk om een gestructureerd activiteiten aanbod te realiseren.
- We splitsen regelmatig als pedagogisch medewerkers. Eén van ons doet bijvoorbeeld een Puk activiteit met een klein groepje kinderen, terwijl de ander de overige kinderen begeleidt tijdens hun vrije spel.
- Voor kinderen met een specifieke ontwikkelingsbehoefte werken we met een individueel plan.

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- We bieden kinderen de gelegenheid om ongestoord met vriendjes en vriendinnetjes te kunnen kletsen en spelen door hiervoor een ‘eigen plekje’ te creëren. We doen dit door bijvoorbeeld doeken te geven waarmee ze een tent kunnen maken. Of er is een afgeschermd plekje onder de box en/of een speeltent waar ze eventjes uit het zicht van de pedagogisch medewerker kunnen spelen.
- Tijdens het eten of tijdens een spelletje mogen vriendjes en vriendinnetjes naast elkaar zitten.
- We stimuleren het contact tussen baby's door ze bij elkaar in de (grond)box te leggen. Zo kunnen ze elkaar aanraken en naar elkaar kijken.
- We bieden een dansactiviteit aan. Tijdens het dansspelletje zien we dat de wat grotere kinderen elkaar een dansje willen leren, dit onderlinge contact stimuleren we.
- Met het fruit eten betrekken we ook de baby's bij de gesprekken met kinderen. We proberen ze uit te dagen door hen op hun eigen manier (brabbelen) mee te laten praten. We nodigen de baby uit door bijvoorbeeld te zeggen “Ik zie dat jij ook wat vertellen”?
- Soms bemiddelen we bij het maken van een speelafpraak thuis van kinderen die het leuk vinden om met elkaar te spelen.

Peuterplusgroep Torteltuin

- Door het aanbieden van activiteiten proberen we kinderen samen te laten werken/spelen. We oefenen bijvoorbeeld met het knippen met een kinderschaar. Het ene kind kan het soms wat beter dan het andere. Door kinderen elkaar te laten helpen en te laten zien hoe het moet, leren ze nieuwe vaardigheden, maar maken ze ook contact met elkaar en ontstaan er ook nieuwe contacten.
- We laten kinderen in groepjes spelen. Zo is er rust op de groep en kunnen kinderen optimaal van het speelgoed gebruik maken. Ze kunnen samen spelen met vriendjes en vriendinnetjes.
- We oefenen met het aandoen van jassen en schoenen. Als het niet lukt dan vragen we of een ander kind wil helpen. Als dat niet lukt dan helpen we. We merken dat kinderen het leuk vinden om elkaar te helpen. Ze zijn trots als iets lukt of als ze hebben kunnen helpen. Kinderen krijgen vertrouwen in hun eigen kunnen.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- In de kring zingen we het ‘namen-liedje’. De kinderen vragen aan het kind dat naast hem/haar zit hoe het heet. Vervolgens herhaalt zich dit ritueel totdat alle kinderen aan de beurt zijn geweest. Hiermee bevorderen het maken van contact met elkaar tussen kinderen.
- We stimuleren en ondersteunen de kinderen die moeite hebben met het maken van contact met andere kinderen. Dit doen we door bijvoorbeeld twee of drie kinderen samen een spel te laten spelen. Hierdoor wordt het een volgende keer alweer gemakkelijker voor kinderen om mee te doen.

- We doen geregeld gezamenlijke activiteiten, met de hele groep of met een groepje kinderen. We stimuleren kinderen mee te doen aan deze gezamenlijke activiteiten.
- We realiseren ons dat kinderen soms behoefte hebben om alleen te spelen, naar anderen te kijken of een beetje te dromen. Dit is prima. We volgen het kind wel. Kinderen die echt moeite hebben met samenspelen, worden door de pedagogisch medewerker geholpen. Het kan zijn dat we samen met dit kind een spelletje doen en andere kinderen uitnodigen mee te spelen. Als het kind kan zeggen met wie of wat het zou willen spelen, geven we het goede voorbeeld, door te laten zien hoe je mee kunt gaan spelen. Soms vragen we de andere kinderen of het kind mee mag spelen.
- Kinderen spelen veel naast en met elkaar. Als kinderen langere tijd bij elkaar in de groep zitten en dus een band kunnen opbouwen, vindt er meer samenspel plaats. Grote kinderen zijn daarin het voorbeeld voor de jongere kinderen. Uit samenspel ontstaan vriendschappen. We stimuleren dit. We laten kinderen ontdekken wie ze leuk vinden en geven hen de kans om ook samen iets te doen. We vertellen ouders over de vriendschap, zodat kinderen misschien ook thuis eens met elkaar kunnen spelen.
- We werken veel in kleine groepjes waarbij kinderen veel met elkaar samen kunnen spelen en oefenen in samenspel.

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- We leren kinderen 'nee' te zeggen als ze iets niet willen. 'Nee' betekent voor andere kinderen 'stop'. Als ze iets niet fijn vinden zeggen ze "Stop, hou er mee op!" Zo leren kinderen dat ze op tijd stoppen met iets wat de ander niet leuk vindt. Van de andere kant leren we kinderen om ook positieve dingen tegen elkaar te zeggen. Als een kind ons vertelt dat hij een ander kind lief vindt, suggereren we hem/haar dit ook zelf tegen dat kind te zeggen. We leggen uit dat hij of zij daar blij van wordt.
- We leren kinderen dat als er met speelgoed wordt gegooid of ergens tegen aan wordt gereden dat het dan kapot gaat. We laten het kind zien wat er gebeurt en benoemen dit.
- Als kinderen elkaar pijn doen bijv. elkaar slaan, dan benoemen we wat we zien en vertellen dat men elkaar geen pijn mag doen. 'Bart jij mag Tim niet slaan'. 'Kijk, Tim moet er van huilen'.
- Na een conflict vinden we het belangrijk dat kinderen het weer 'goed' maken. Dit kan door sorry te zeggen, een handje en/of knuffel te geven.

Peuterplusgroep Tovertuin

- We betrekken kinderen bij het gezamenlijk opruimen van het speelgoed. Kapot speelgoed gooien we samen weg.
- We oefenen in het aangeven van de grenzen. Als er tijdens vrij spel met speelgoed wordt gegooid, spreken we kinderen daar op aan. Bijvoorbeeld; "Dat mag niet, want dan gaat het kapot". We benoemen de situatie en vragen wel eens aan 'oudere' kinderen waarom iets niet mag. We leggen ook uit dat 'kleinere' kinderen dat nog moeten leren.
- Als een kind ergens moeite mee heeft, praten we erover. Een kind kan zich bijvoorbeeld nog niet goed verstaanbaar maken en andere kinderen valt het op. We benoemen voor hen wat we zien of wat er aan de hand is. Door erover te praten wordt het voor kinderen duidelijk en herkenbaar. Vaak vertellen ze dan dat ze dat ook hebben meegemaakt of hebben gezien.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- Tijdens een herfstwandeling benoemen we de dingen die we in het bos tegenkomen. Bijvoorbeeld; "Kijk hier staat een mooie paddenstoel. Daar mag je alleen maar naar kijken en niet plukken".
- In de kring en tijdens het spelen leren we kinderen dat men geen speelgoed van ander kind mag af pakken en dat het moet vragen of het ook met het speelgoed mag spelen. Ook leren we kinderen aan andere kinderen te vragen als ze iets van hen willen of te zeggen als ze iets niet leuk vinden

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- Als we ons zorgen maken over een kind, maken we met de ouders een afspraak om de zorgen uit te spreken en met de ouders hierover te praten. Samen kijken we of we dezelfde dingen herkennen. We maken afspraken voor hoe we het verder samen kunnen en willen aanpakken en houden met de ouders hier contact over (evalueren).
- Voor kinderen tot één jaar maken we gebruik van een digitaal schriftje. Hierin staan tijden en bijzonderheden over voeding, slapen, ontwikkeling en spel. Zowel ouders als pedagogisch medewerkers schrijven hierin. Uiteraard gebeurt dit naast de mondelinge overdracht.
- Eén keer per jaar is er een opa en oma of papa en mamamiddag. Dan komen opa's en oma's, vaders en moeders kijken en meedoen. Dit is altijd een groot succes.
- Samenwerking met school: kinderen die bijna vier jaar zijn en die dit willen, gaan soms op bezoek in groep één. Kinderen vinden dit leuk en spannend. Zo maken ze al kennis met school. Daarnaast werken we met de Akib, van elk kind vullen we dit overdrachtsformulier in. We leveren dit aan bij de school waar het kind naar toe gaat. Bij VVE kinderen is er altijd een warme overdracht. Daarnaast gaan we twee keer per jaar met bouwcoördinatoren de Oversteek en De Uitdaging de kinderen bespreken die overgaan naar groep 1 zodat de scholen ook al een klein beetje weten welke kinderen er aankomen (welke vriendjes en vriendinnetjes heeft het, welke extra zorg heeft het nodig, wat helpt om het kind zich veilig te laten voelen, enzovoorts).

Peuterplusgroep Torteltuin

- Ouders brengen niet altijd hun kind direct bij de Torteltuin. Het kind wordt door de pedagogisch medewerker van de stamgroep gebracht. We overleggen daarbij regelmatig met de stamgroep over hoe het met een kind gaat en/of er nog bijzonderheden zijn. Als we ons bijvoorbeeld zorgen maken over een kind dan overleggen we met de pedagogisch medewerkers van de stamgroep hoe het daar gaat met het kind. We bespreken of er verschil is in hoe een kind zich gedraagt tussen de twee groepen. We bespreken met ouders hoe zij er tegenaan kijken en wat zij belangrijk vinden.
- We hechten veel waarde aan duidelijke communicatie met ouders. We horen graag hoe ouders en kinderen het op de groep ervaren en hoe het gaat met het kind op de groep.
- We schrijven op het memo-bord wat we die dag gedaan hebben, zo zijn ouders op de hoogte van de activiteiten en belevenissen van hun kind.
- Samenwerking met school: kinderen die bijna vier jaar zijn en die dit willen, gaan soms op bezoek in groep één. Kinderen vinden dit leuk en spannend. Zo maken ze al kennis

met school. Daarnaast werken we met de Akib, van elk kind vullen we dit overdrachtsformulier in. We leveren dit aan bij de school waar het kind naar toe gaat. Bij VVE kinderen is er altijd een warme overdracht. Daarnaast gaan we twee keer per jaar met de Oversteek en De Uitdaging de kinderen bespreken die overgaan naar groep 1 zodat de scholen ook al een klein beetje weten welke kinderen er aankomen (welke vriendjes en vriendinnetjes heeft het, welke extra zorg heeft het nodig, wat helpt om het kind zich veilig te laten voelen, enzovoorts).

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- Onlangs hadden we het thema een 'jong en oud' . We hebben toen opa's en oma's uitgenodigd om een dagdeel mee te kijken en te draaien op de groep. Eén keer per jaar is er een opa en oma ochtend. Dan komen opa's en oma's kijken en meedoen. Dit is altijd een groot succes.
- We betrekken ouders bij hetgeen we doen. We vragen bijvoorbeeld om ondersteuning bij het organiseren van een kerstlunch of een paasontbijt en/of sinterklaasviering.
- Samenwerking met school: kinderen die bijna vier jaar zijn en die dit willen, gaan soms op bezoek in groep één. Kinderen vinden dit leuk en spannend. Zo maken ze al kennis met school. Daarnaast werken we met de Akib, van elk kind vullen we dit overdrachtsformulier in. We leveren dit aan bij de school waar het kind naar toe gaat. Bij VVE kinderen is er altijd een warme overdracht. Daarnaast gaan we twee keer per jaar met de bouwcoördinatoren van de Oversteek en De Uitdaging de kinderen bespreken die overgaan naar groep 1 zodat de scholen ook al een klein beetje weten welke kinderen er aankomen (welke vriendjes en vriendinnetjes heeft het, welke extra zorg heeft het nodig, wat helpt om het kind zich veilig te laten voelen, enzovoorts).
- Als we ons zorgen maken over een kind, maken we met de ouders een afspraak om de zorgen uit te spreken en met de ouders hierover te praten. Samen kijken we of we dezelfde dingen herkennen. We maken afspraken voor hoe we het verder samen kunnen en willen aanpakken en houden met de ouders hier contact over (evalueren).
- We hebben voor elk thema een themahuisboekje waarin we ouders ideeën aanreiken om ook thuis met een thema bezig te zijn.
- Twee keer per jaar zijn er oudergesprekken waarin we samen kijken naar de groei die jouw kind gemaakt heeft. We hopen dat ouders thuis ook aandacht besteden aan waar het kind bij ons mee bezig is.
- We willen graag laagdrempelig zijn voor onze ouders. Waar mogelijk nemen we uitgebreid de tijd voor een overdracht zowel aan het begin als aan het eind van het dagdeel.
- Minimaal een keer per jaar organiseren we een ouderavond met een pedagogisch thema

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hier op gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

Kinderdagverblijf

- Een kind staat bovenaan de glijbaan en kijkt een beetje angstig. We geven een paar kleine aanwijzingen hoe hij eraf moet glijden en gaan er naast staan zodat het kind zich veilig voelt. Zo ontdekt het kind hoe hij iets moeilijks en spannends zelf kan doen.

Peuterplusgroep Torteltuin

- We maken een parcours waar kinderen kunnen klimmen, koprollen, springen enz. Sommige kinderen vinden het spannend en kijken liever. Anderen willen het met hulp wel proberen. We bieden kinderen uitdaging waarbij ze leren zelf hun grenzen aan te geven. Soms valt er wel eens een kind en loopt het een blauwe plek op. Maar omdat de kinderen het leuk vinden en de ongelukjes beperkt blijven, bieden we deze activiteit aan.
- Tijdens de schoolvakanties spelen we wel eens op het schoolplein (na overleg met de ouders). De omgeving is niet afgesloten met een hek, de kinderen vinden die 'vrijheid' spannend en leuk. Ze kunnen er spelen in een speelhuisje, schommelen, op een muurtje lopen en eraf springen, klimmen enz. Er zijn duidelijke afspraken waar kinderen wel en waar ze niet mogen komen. Wij zijn altijd in de buurt.

Peutergroepen Zaza en Stampertjes

- We zorgen voor fysieke uitdagingen zoals het lopen over een houten loopbruggetje. Sommige kinderen vinden dit spannend en/of eng. We stimuleren kinderen door ze positieve manier aan te moedigen.
- Soms staan we op een afstand, maar blijven we in de buurt. We bekijken voor ieder kind of het mogelijk is om het alleen te doen. Als dat niet het geval is, bieden we hulp en ondersteuning.
- Met kinderen oefenen we het traplopen. We laten kinderen zelf de trap aflopen waarbij ze de trapeuning vasthouden. Als het niet lukt of als een kind aangeeft het spannend te vinden, begeleiden we het door een hand te geven.

Vierogenprincipe

Dit principe is verplicht voor kinderen van nul tot vier jaar. Dit betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden. In ons kindercentrum realiseren we dit op de volgende manier:

- In de groepsdeuren zit glas waardoor men makkelijk naar binnen kan kijken.
- Bij de personele roostering houden we ons aan de daaraan gestelde normen.

- De verlengde opvang vindt plaats bij de Jip en Janneke groep. Deze ruimte is omgeven door ramen en men kan vanaf de speelplaats naar binnen kijken. Hier werkt tussen 7.00 en 7.30 uur één pedagogisch medewerker.
- Als kinderen naar het toilet gaan, gaat een pedagogisch medewerker mee en blijft de toiletdeur open tenzij de toiletruimte aan de groepsruimte grenst en voorzien is van een raam.
- Als er een pedagogisch medewerker, passend bij het aantal kinderen, alleen op de groep staat, maken we gebruik van een babyfoon. Deze staat aan bij de clustergroep waardoor anderen mee kunnen luisteren.

We bespreken dit beleid tenminste één maal per jaar met elkaar.

De uitwerking van het vierogenprincipe en de maatregelen die we hierbij nemen, hebben we besproken met de oudercommissie.

– Achterwacht

In situaties dat er op ons kinderdagverblijf heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, is altijd een tweede volwassene bereikbaar.

In situaties dat er slechts één beroepskracht in het kinderdagverblijf wordt ingezet en er mag worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio, zoals tijdens pauzes en aan het begin en eind van de dag, is er altijd een tweede volwassene in het gebouw aanwezig.

Op woensdag is de administratieve ondersteuning achterwacht en op vrijdag zijn de medewerkers van de buitenschoolse opvang en de clustermanager achterwacht.

Daarnaast kunnen we bij begin en eind van de dag een beroep doen op het beheer in het gebouw. Tijdens de openingstijden van het voorzieningshart is er een beheerder aanwezig.